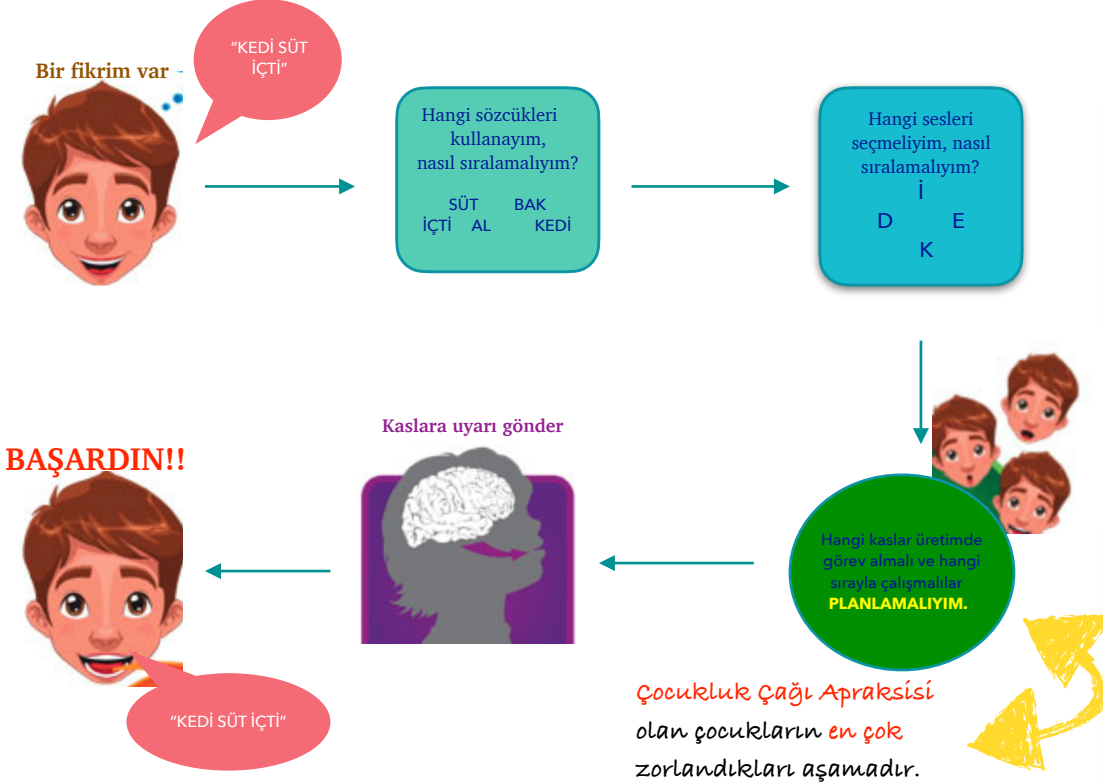

Çocukluk Çağı Konuşma Apraksisi

Çocukluk Çağı Konuşma Apraksisi Nedir?

Karşımızdakine bir şey söylemek istediğimizde beynimiz, o sözcüğü oluşturan sesleri sıralı ve doğru şekilde üretebilmek için planlama yapıp, gerekli kasları uyarmaktadır. Sıralı hareketler, sözcüğü doğru üretebilmek için konuşmaya yardımcı olan organların doğru zamanda doğru üretim yerlerini seçerek çalışması gibi düşünülebilir. Örneğin 'ot' sözcüğünü sesletebilmek için, önce dudaklar yuvarlak pozisyon alarak /o/ sesini, daha sonra dilin ucunu dişlerin arkasıyla temas ettirerek /t/ sesini sıralı şekilde üretmesi gerekir ve bu olay çok kısa bir zamanda gerçekleşir. Dolayısıyla, kas yapısı zarar görmemesine rağmen konuşma üretimi için gereken sıralı hareketlerin motor planlaması ve programlamasındaki bir bozukluktan kaynaklanan bu durum Çocukluk Çağı Konuşma Apraksisi (ÇÇKA) olarak adlandırılır. ÇÇKA olan çocuklar sesleri, heceleri ve sözcükleri istemli üretimde sorun yaşarlar. Bu çocuklar aslında ne söylemek istediğini bilmekte fakat beyin bu sözcükleri söyleyebilmek için gerekli kas hareketlerini yönetmekte zorlandığı için çocuklarda konuşma ile ilgili bir bozukluk ortaya çıkmaktadır.

ÇÇKA Belirtileri Nelerdir?

Konuşmaya başlarken zorlanma ve arama hareketleri görülebilir.

Sesleri taklit etmede zorlanabilirler.

Sözcük/ sözcük öbeklerini tekrarlamada tutarsız hataları vardır.

Tutarsız sesletim hataları vardır.

Ünsüzlerin yanında ünlü seslerde de hata görülebilir.

Anlaşılmayan hece kombinasyonları bulunabilir.

Sözcüğü basitleştiren yer değiştirme, atma, ekleme, tekrar gibi hatalar gözlenebilir.

Şarkı söyleme, haftanın günlerini sayma gibi otomatik konuşmaları, istemli konuşmadan daha kolay yaparlar.

ÇÇKA'nin Görülme Sıklığı Nedir?

ÇÇKA'ya her 1000 çocuktan 1 ile 10'unda rastlanmaktadır. Herhangi bir fonolojik veya artikülasyon (sesletim) bozukluğu olan çocukların yaklaşık % 5'inin de ÇÇKA olduğu düşünülmektedir.

ÇÇKA'nin Nedenleri Nelerdir?

ÇÇKA nörolojik temelli bir konuşma sesi bozukluğudur. Bir kısmında nörojenik bozukluğun nedeni tam olarak bilinmemektedir. Bir kısmında da bir enfeksiyon, beyin kanaması veya travmatik beyin hasarı gibi nörolojik bir olay sonucunda ortaya çıkabilir. Bunların yanı sıra Down Sendromu gibi genetik sendromlarla veya Otizm Spektrum Bozukluğu gibi dil ve konuşma gelişimini etkileyen bozukluklarla birlikte de görülebilir.

ÇÇKA Değerlendirmesi Nasıl Yapılır?

ÇÇKA değerlendirmesinde, motor konuşma bozukluklarını içeren çocukluk çağı Konuşma Sesi Bozuklukları alanında deneyim sahibi dil ve konuşma terapistleri yer almalıdır. Gerekli görülürse değerlendirme sürecinde sensöri-motor becerileri ve ince kas becerilerini değerlendirecek bir ergoterapist; kaba motor becerileri ve kas tonusu yoğunluğunu değerlendirecek bir fizyoterapist de ekip içinde yer almalıdır. ÇÇKA otizm, down sendromu gibi bozukluklara eşlik ettiği durumda ilişkili uzmanlık alanlarından da ek destekler alınmalıdır. ÇÇKA değerlendirmesinde; aile öyküsüne, genel gelişim özelliklerine, sözel olmayan oral-motor becerilere, dil ve konuşma becerilerine, konuşma sırasında gözlenen prozodik özelliklere, sesin kullanım özelliklerine, büyük çocuklar için okuryazarlık becerilerine dair bilgiler mutlaka yer almalıdır. ÇÇKA'da görüş birliğine varılan üç nokta bulunmaktadır: a) hece veya sözcüklerin tekrarında ünlü ve ünsüz seslerde tutarsız hata örüntüsü, (b) ses ve heceler arasında uzamış ve bozulmuş koartikülasyon geçişleri, c) uygun olmayan tonlama ve vurgu. Farklı bağlamlardan (doğal, yapılandırılmış, taklit; hece, sözcük, sözcük öbeği, cümle, sohbet) elde edilen performanslarda ünlü ve ünsüz seslerde oluşan hata örüntüsü, konuşma seslerinin üretimi, tonlama ve vurgu kullanımı değerlendirilir.

ÇÇKA Terapisi Nasıl Yapılır?

Konuşma Sesi Bozukluklarının bir bileşeni olan çocukluk çağı konuşma apraksisinin terapisindeki temel hedef çocuğun konuşma anlaşılabilirliğini arttırmaktır. Konuşma üretimi için gerekli olan hareketleri planlamada ve programlamada yaşanan güçlüklerle müdahale etmek için planlanacak terapilerin yoğunlaştırılmış bir program dahilinde ve bireye özgü hedeflerle oluşturulması önemlidir. ÇÇKA müdahalesinde kullanılacak farklı terapi yaklaşımları bulunmaktadır. Dil ve konuşma terapisti değerlendirme sonuçlarına, çocuğun bireysel özelliklerine, eşlik eden başka bir bozukluk olup olmamasına ve kendi uzmanlık bilgi ve deneyimlerine dayanarak çocuğun ihtiyaç duyduğu terapi yaklaşımını belirleyecektir.